

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İktüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Saliha AYDENİZ

Mardin Milletvekili

TBMM İdare Amiri

Antalya S Tipi Kapalı Cezaevi ve Antalya Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde yapılan ziyaretlerde, tutuklu ve hükümlülerin yaşam hakkını doğrudan etkileyen ciddi hak ihlalleri yaşandığı tespit edilmiştir. Cezaevlerinde sağlık hizmetlerine erişimin ciddi ölçüde kısıtlandığı, sevk işlemlerinin keyfi olarak geciktirildiği ve tutsakların uzun süredir tedavi edilmediği belirlenmiştir.

Özellikle hasta tutukluların durumu kritik bir noktaya ulaşmıştır. Böbrek yetmezliği, tansiyon ve nörolojik sorunları olan, %94 engelli raporu bulunan Emrah Nebioğlu'nun fizik tedavi alması gerekirken bir yılı aşkın süredir bu tedavi uygulanmamıştır. Ayrıca, duyma sorunu yaşamasına rağmen mevcut cihazının yeterli gelmediği, buna rağmen gerekli düzenlemelerin yapılmadığı tespit edilmiştir. Hastalığından ötürü özel diyetle beslenmesi gereken Nebioğlu için herhangi bir düzenleme yapılmadığı belirtilmiştir.

Bunun yanı sıra 30 yıllık ceza süresini tamamlayan Nurettin Çelebi'nin, somut hiçbir gerekçe olmaksızın iki kez altışar ay infaz ertelemesi aldığı ve halen tahliye edilmediği öğrenilmiştir. Çelebi'nin ikinci erteleme süresinin 26 Nisan 2025'te dolacağı dikkate alındığında, infazların hukuksuz gerekçelerle uzatıldığı açıkça görülmektedir.

Cezaevlerinde keyfi disiplin cezalarının verildiği, sosyal etkinliklerin neredeyse tamamen kaldırıldığı ve Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde bulunan tüm tutukluların ağırlaştırılmış müebbet muamelesi gördüğü belirtilmiştir. Mahkûmların günde yalnızca bir saat havalandırmaya çıkarıldığı bilgisi iletilmiştir.

Bu uygulamalar, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve Anayasa'da güvence altına alınan temel insan haklarına açıkça aykırıdır. Sağlık hakkının engellenmesi, keyfi infaz yakma ve erteleme politikaları, cezaevlerinde sistematik bir hak ihlali yaşandığını göstermektedir. Hukuk devleti ilkesine aykırı olan bu uygulamalara derhal son verilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Antalya S Tipi ve Yüksek Güvenlikli Cezaevlerinde hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimi neden sağlanmamaktadır? Sevk işlemlerinin bir yılı aşkın süredir yapılmamasının gerekçesi nedir?
2. %94 engelli raporu bulunan Emrah Nebioğlu'nun fizik tedavi hakkı neden engellenmektedir? Cezaevi yönetimi bu konuda hangi adımları atmıştır?
3. Nurettin Çelebi'nin tahliyesinin iki kez ertelenme gerekçesi nedir? Mahpusun infaz sürecini uzatan somut bir karar var mıdır?
4. Cezaevinde hasta mahpuslara özel diyet düzenlemesi yapılmadığı belirtilmektedir. Cezaevindeki beslenme koşulları denetlenmekte midir? Hasta mahpusların özel beslenme ihtiyaçları neden karşılanmamaktadır?
5. Antalya'daki cezaevlerinde mahpusların sosyal etkinlik haklarının engellenmesinin gerekçesi nedir? Bu etkinliklerin yeniden başlatılması için bir planlama yapılmakta mıdır?
6. Ağırlaştırılmış müebbet cezası bulunmayan mahpusların yalnızca 1 saat havalandırmaya çıkarılması hangi yasal dayanağa dayanmaktadır? Bu uygulamanın sonlandırılması için Bakanlığınız bir adım atacak mıdır?
7. Antalya cezaevlerinde uygulanan keyfi disiplin cezalarının ve hak ihlallerinin denetlenmesi için Bakanlığınız tarafından herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
8. Türkiye genelindeki cezaevlerinde Bakanlığınız hasta mahpuslara yönelik sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi için bir planlama yapmakta mıdır?

9. İleri derecede hasta ve ağır engelli mahpusların tahliye edilmesi için bakanlığınız tarafından bir çalışma yürütülmekte midir?
10. Türkiye genelinde infaz erteleme ve infaz yakma kararlarının somut hukuki gerekçeleri denetlenmekte midir? Bu kararların keyfi verilmemesi için bir mekanizma var mıdır?
11. Son 5 yılda Türkiye genelinde cezaevlerinde verilen disiplin cezalarının istatistikleri nedir? Bu cezaların hangi gerekçelerle verildiği ve cezaevine göre dağılımı kamuoyuna açıklanacak mıdır?
12. Türkiye genelindeki cezaevlerinde mahpusların sosyal ve kültürel haklarına erişimi neden kısıtlanmaktadır? Mahpusların sosyal haklarını kullanabilmesi için bir düzenleme yapılacak mıdır?
13. Yüksek güvenlikli cezaevlerinde ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmayan mahpuslara da ağırlaştırılmış müebbet rejimi uygulanması hukuki midir? Bu uygulamanın denetlenmesi için bir çalışma yapılacak mıdır?
14. Cezaevlerinde sağlık ve yaşam hakkına yönelik ihlalleri önlemek adına bağımsız bir denetim mekanizması kurulması düşünülmekte midir?
15. Türkiye genelindeki cezaevlerinde hasta mahpuslara yönelik hak ihlalleri nedeniyle son 10 yılda kaç mahpus hayatını kaybetmiştir? Bu ölümlerle ilgili herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?